UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Perspicacia

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

¶ EXEMPLA BIBLICA.

Perseuerantiæ *exempla*: Dauid, 1. *Samuel*. 1. *ver*. 32, *Psal*. 119. 61. Nehemias cum reducibus à captiuitate, *Nehem*. 4. *v*. 21. & 6. *ver*. 1. 15. & 9. 10. Mardochæus, *Esth*. 3. *v*. 2. & 5. *v*. 9. tres Adolescentes, *Dan*. 3. *vers*. 18. & 6. *v*. 10. Cœcus natus, *Ioan*. 9. *v*. 17. 31. Apostoli, *Actor*. 4. *v*. 13. & 5. *v*. 24. Antiochena Ecclesia, 11. *v*. 23. Iudæi, 13. *vers*. 43. Paulus, 20. 23. *Rom*. 8. 38.

Vide tit. Constantia, Fortitudo.

Perspicacia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

PErspicacia, acumen, euidentia, πολυδερκεια, ὀξυτης, Perspicio, quasi dicat, perfectè aspicio. Hebr. *Kesem*, à verbo *Kasam*, diuinauit, bene coniecit, nam perspicaces homines præ aliis, coniecere recte atque veluti futura stolidis prorsus opera prædicere videntur.

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPHICÆ.

Perspicacia non est idem cum scientia, non opinione, nec vna aliqua ex singulis scientiis: nec de iis quæ semper sunt, & motu carent: nec de iis, quæ quomodolibet fiunt: sed de quibus dubitaret quispiam atque consuleret. *Aristot. Etpic. l. 6. c. 10.*

Perspicacia circa eadem ac prudentia versatur: non tamen sunt eadem, prudentia enim perceptiua est: perspicacia autem iudicatiua. *ibidem.*

Perspicacia & scientia circa agenda versantur, quæ sunt particularia, & vltima omnium. *ibid. c. 11.*

¶ ADAGIA

Lynceo perspicacior.

Sunt, qui tradunt Lynceum primum reperisse fodinas metallorum, æris, argenti & auri. Et hinc vulgo natam fabulam, quod ea quoque videret, quæ sub terra forent. Aristophanes in pluto. Βλέπειν τ' ἀποδαίξω σ' ὁ τῆς λυγκέως. *Id est. Faxo vt videas, vel Lynceo ipso acutius.*

Serpentis oculus. ὄφεως ὄμμα.

De his dici consueuit, qui acribus & intentis intuerentur oculis. Ab animante sumpta metaphora. Horatius.

Cur in amicorum vitijs tam cernis acutum
Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Εν πλάτει.

Εν πλάτει dictum, accipiendum interpretantur Græci, quũ paululum vltra præscriptum significant esse concedendum, præsertim in his, quæ sunt humanitatis.

Odorari.

Translationes quæ ducuntur à corporis sensibus, omnes fere proverbiales sunt, Velut odorari, pro rescisciere. Olfacere, pro deprehendere. Subolere, pro suspectum esse. Obolere, pro molestum esse, aut esse in suspicione.

Vel cœco appareat. καὶ τυφλὸ δῆλον.

De re vehementer perspicua. Eusebius adversus Hieroclem.

Αλλὰ γὰρ καὶ τυφλὸ φασὶ δῆλον.
Quin etiam vel cœco perspicuum aiunt esse.

Et puero perspicuum est. καὶ παιδὶ δῆλον.

De re supra modum perspicua confessaq. Ein Kind solte es merken. Ein Kind kan es verstehen.

Notum lippis ac tonsoribus. *Plato.*

Quæ iam in ora vulgi abierunt, omnibus tonsoribus ac lippis nota dicuntur. Horatius.

Opinor.

Omnibus & lippis notum & tonsoribus esse.

Tanquam in speculo. Tanquam in tabula. καθάπερ ἐν κατόπτρῳ, καὶ ὥσπερ ἐν γραφῇ.

De re vehementer euidente perspicuaq. Terentius: Deniq. inspicere tanquam in speculum vitas omnino subeo.

Rudius ac planius.

Suidas admonet subesse prouerbium quod hunc ad modum ferat, σαφέστερον μοι καὶ ἀμαυρότερον φράσον. *Id est: Apertius mihi loquere atque indoctius. Sumptum à quibusdam ænigmatum inuolucris.*

Electro lucidior. Ηλέκτρου διαφανέστερος.

De re magnopere dilucida. Lucianus.

Veluti è specula. ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς.

Dum quis rem velut oculis subiectam, totam vndique contemplatur.

Archimedes non posset melius describere. *Cic.*

Archimedes Syracusanus Geometra fuit celeberrimus, nusquam non intentus figuris Geometricis, adeo vt pingens sit interfectus. Dicitur de re plana & explicata.

Mens videt, mens audit. νοῦς ὁρᾷ, καὶ νοῦς ἀκούει.

Locus erit adagio, vbi iubemus quempiam attentum esse, aut admodum dicimus.

Candidus sermo. λευκὸς λόγος.

Grace dicitur oratio dilucida, perspicuaq., à colore quo oculos plurimum habet lucis. Vnde λευκότερον ἔπος *dicuntur, qui efferunt quam sentiunt.*

Persona.

¶ DEFINITIO ET ETYMOL.

PErsona, Græca πρόσωπον, ου, τὸ, Hebr. *Nephesch*, & tum pro corpore in quo est anima rationalis, à verbo *Nafas*, animatus est respirando, respirauit, recreatus est, animo [illegible] est, vt cum attrahitur spiritus placide, & vegetatur [illegible] nechdochen, anima pro toto homine sumitur, & Gallice [illegible] *ne ame*, pro persona quæ anima & corpore constat. [illegible] sona secundum Theo. Naturæ rationalis individua [illegible]

Persona proprie dicitur facies conficta, à personando [illegible] dicta. *secundum B Thom.* Longat autem penultimam [illegible] propter vocabuli formam. Hinc personati dicuntur, qui [illegible] personis tecti sunt. Et per metaphoram persona vocatur [illegible] litate, qua alius ab alio differimus, tum in animo, tum [illegible] tum in extra positis, quæ à rhetoribus numerantur, [illegible] personæ. Animi, vt quo studio sese exerceat, litera[illegible] disciplinæ: & iracundus ne sit, an mitis: luxuriosus [illegible] Corporis, adolescens ne sit, an ætate adultus, pulcher [illegible] robustus, an debilis. Extrapositorum, vt opulentus, [illegible] rus, an obscurus: prolem habens, an orbus. Hinc [illegible] militis, patris, serui domini, præceptoris, &c. A persona [illegible] & impersonale, & personaliter & impersonaliter [illegible] quam iurisconsulti vocant, quæ in personam fit: Rectus [illegible] vel in bona.

¶ LOCI BIBLICI.

Persona pro externa hominum specie, ac denique pro [illegible] tu, *Matth*. 22, *v*. 16, *Marc*. 12, *v*. 14, *Luc*. 9, *v*. 53. & 20, *v*. [illegible] γῆς. Latinis superficies. *Luc*. 21. 33.

Personæ in Deo plures, *Gen*. 1, *v*. 26. & 3. *v*. 22. & 11. *v*. [illegible] 29, *Marc*. 3. *v*. 16, 17. *Luc*. 3. *v*. 22. Personarum acceptio [illegible] personam respicit, *Leu*. 19. *v*. 15, *Deut*. 1. *v*. 17. & 10. *v*. 17. [illegible] 7. 2, *Paral*. 19. 7, *Iob*. 34. *v*. 19, *Prou*. 18. *v*. 5. & 24. *v*. 23. & 28. [illegible] 6. *v*. 8, *Eccl*. 35. *v*. 15, 16, *Esa*. 11. *v*. 3, *Malach*. 2. *v*. 9, *Matth*. [illegible] 12. *v*. 14, *Luc*. 20. *v*. 21, *Act*. 10. *v*. 34, *Rom*. 2. *v*. 11, *Gal*. 2. *v*. [illegible] 3. *v*. 25. 1, *Pet*. 1. *v*. 17, *Iac*. 2. *v*. 1, 9.

¶ SIMILITVDINES.

Chrysostomi. Quemadmodum si qui athletas deligit, [illegible] tunco, siue simos, siue nigros, siue candidos eligat: nihil [illegible] bationem, sed illud vnum spectandum est, vt robusti [illegible] Ita qui ascribendus est in nouum Testamentum, hoc [illegible] hæc omnia corporalia, si absint, quemadmodum [illegible] sint. *In 5. ad Galatas.*

In multo deligendo exteriora, hoc est, corporis [illegible] nam carnis habitudinem, sed & libertatem contemp[illegible] rex nihil tale requirit, sed & seruos in suum exercitum [illegible] & iuuenes, tantum vt promptitudinem habeant [illegible] 21. *ad Antiochenos.*

Cypriani. Si dies omnibus æqualiter nascitur, si [illegible] æquali & pari luce diffunditur: quanto magis Christus [illegible] rus in Ecclesia sua, lumen vitæ æternæ pari æqualitate [illegible] ius æqualitatis sacramentum videmus in Exodo [illegible] cum de cœlo manna deflueret, & futurorum præfigu[illegible] mentorum panis cœlestis, cibum Christi venientis [illegible] enim sine discrimine sexus vel ætatis gomor à singulis [illegible] colligebatur. Vnde apparebat, Christi indulgentiam [illegible] gratiam postmodum secuturam æqualiter omnibus [illegible] xus varietate, sine annorum discrimine, sine acceptione [illegible] per omnem Dei populum spiritualis gratiam munera [illegible] ne eadem gratia spiritualis, quæ æqualiter in baptismo [illegible] bus sumitur, in conuersatione atque actu nostro [illegible] minuitur vel augetur: vt in Euangelio semen æqualiter [illegible] sed pro varietate terræ aliud absumitur, aliud in multi[illegible] piam, vel tricesimi, vel quadragesimi, vel centesimi [illegible] exuberante cumulatur. *Lib. 6. Epist. 7.*

Laurentij Iustiniani patriarchæ. Patriffamilias hoc [illegible] proprium, vt alia seruo, alia vero imperet filio. Seruo quidem [illegible] imponit ac aspera, filio autem suauia imperitat ac blanda [illegible] imperio dominatur seruo: sed filio cum charitate [illegible] uo denique pro mercede quotidiana, necessaria corpori [illegible] stipendia: filium vero omnino bonorum suorum facit [illegible] Sane quicquid [illegible] peris, quicquid laboris aut præmii [illegible]